

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Հնորհակալութեամբ ստացանք.

Ա. «Празднованіе пятидесятилѣтняго юбилея учено—педагогической дѣятельности Н. О. Эмина—Հանդէս յիսնամեայ յօրելենի գիտնական և մանկավարժական գործունէութիւն Մկրտչի Էմին. 1836—1886.» խմբագրութեամբ Գ. Խալաթեանց. տպեալ ի Մոսկվա 1887.

Գիրքը բաղկացած է 92 երեսից, թուղթը և տպագրութիւնը գեղեցիկ են. գրքի բովանդակութիւն կազմում են յօրելեանի կազմող ժողովի մի ճառի ուսերէն և հայերէն թարգմանութիւնները և այն շնորհաւորական գրութիւնները, ուղերձներն ու շնորհաւորական հեռագրները, որ Պ. Մ. Էմինի յօրելեանի առիթով նորա յարգողները ուղղել են նորան. Ուղերձների և շնորհաւորական գրութեանց սկիզբը դրուած է Ա. հասփառ Աթոռի կոնդակը որով նորին Ա. հասփառութիւնը շնորհաւորելով Պ. Էմինի յօրելեանը օրհնում է նորա բազմամեայ վաստակաւոր կենաց արգասիքը.

Գիրքը խմբագրուած է ուսերէն, բայց գրութիւնները տպագրուած են թնագրին համեմատ ինչ լեզուով որ եղել են. Ա. երջում դրուածը Պ. Էմինի երկասիրութեանց ցուցակը, որ թուով 34 հատ են.

Բ. «Պատմութիւն Աւոնդեայ Մեծի վարդապետի. ր. տպագրութիւն. հրատարակել է Պ. Արապետ Եզեան. Պ. Եզեան ընդարձակ յառաջաբանում ամփոփելով գրքի բովանդակութիւնը՝ համառօտ քննական հայեացք է ձգում մահմետական կրօնի ու տիրապետութեան սկզբնաւորութեան վերայ. գրքի վերջում դրուած են ծանօթութիւններ, որոնք պարզաբանում են պատմութեան ինչ ինչ կէտերը. Գիրքը տպուած է հանգուցեալ Գ. Իզմիրեանցի կտակով գրքերի հրատարակութեան յատկացեալ դրամոց հաշվում և արդիւնքը թողուած է Թիֆլիզի գրքերի հրատարակութեան ընկերութեան.

Ա. երջին տարիներումս Պ. Ա. Եզեանի հրատարակութեանց այս երրորդ գիրքն է, իսկ առաջինքն են Ա. հաստանի հայք և Ստեփաննոս Ասողիկ. Երեքն ևս իրանց բազմահմուտ յառաջաբանով և ծանօթութիւններով արժանի են մեծահամբաւ հրատարակչի անուանը.

Պատմութիւն Աւոնդեայ մեծի վարդապետի վաճառվում է Թիֆլիզի կենդրոնական գրավաճառանոցում.

Գ. «Գէորգ Ստեֆենսոն. գործ Ա. Օ. Գորնի թարգմանեց ուսերէնից Միրզայ Տէր Սարգսեան. տպուած է Շուշույ Հայոց Հոգեւոր տեսչութեան տպարանում 1887 զինն է 20 կոպէկ.

Ի բաց առեալ մի քանի անհարթութիւնները որ յատուկ են թարգմանութեանց՝ բաւական մաքուր լեզուով է թարգմանուած.

Գիրքը վաճառվում է Շուշում Դադեան եղբայրների գրավաճառանոցում.

և թարգմանչի մօտ. Հասցէն. Въ Г. Шушу, книжный магазинъ бр. Дадіанъ
къмъ [Թէ] Мирзѣ Теръ — Сарксянцъ.

Դ. «Ողջախոհութիւն ուղիղ ճանապարհ ածելութեան», գրեց Կիւրեղ
վարդապետ Սրապեանց. տպած է Թիֆլիզ Յովհաննէս Մարտիրոսեանցի
տպարանում 1887 թ. գինն է մի ռուբլի քսան կոպէկ:

Գիրքը բաղկացած է բացի վրիպակների և գլխակարգութեան ցանկից՝
353 երեսից. Հեղինակի նպատակն է դատապարտել մոլութիւնը որ ուտիչն
է մարդկային կեանքի և ածելութեան, քաջալերել ողջախոհութիւնը,
որ պարարուժէ մարդու կեանքը և պատճառ է դառնում բեղմնաւոր ածե-
լութեան. իւր այս նպատակին հասնելու համար հայր հեղինակը Սուրբ
Գիրքն և ժողովրդեան փորձառութեան արդիւնքը նիւթ առնելով քարո-
զում է իւր սկզբունքները:—

Ե. Ս. Պ. Բուրգում հրատարակուած: Ուրիշի գերեզմանի վերայ առանց
արտասուների են լաց լինում. գինն է 5 կ. թ. 2, «Բուլղար աւաղակապետ»,
5 կ. թ. 3, «Ժաննա տ'Արք գաղղիայի աղատօղը» 3 կոպէկ. թ. 4. «Ներդա-
տատիս պատմածը» 5 կոպ. Բացի Ժաննա տ'Արքից որ գրած է տաճկաստանի
բարրառով, մնացեալները արարատեան բարրառով և թեթեւ ու զիւրմբոնելի
ոճով են գրուած. տպագրութիւն և թուղթը լաւ են և գները շատ արժան.
Գովումենք հրատարակիչների եռանդը սոյն օրինակ մատենիկներով հայ ժո-
ղովրդի ընթերցանելի գրքերը բաղմացնելուն համար. յաջողութիւն ենք
ցանկանում:

Զ. «Սալիանից Էջմիածին, նկարագիր ուխտաւոր ուղևորութեան», գործ
բժիշկ Միսաք Արամեանց: Տպուած է Թիֆլիս Մ. Ռօտինեանցի տպարա-
նում 165 երեսից բաղկացած, գինն է 50 կոպէկ:

Գրքոյկը փոփոխութիւններով արտատպած է «Նոր—Դար» լրագրից.
Հեղինակը թէ և իրաւունք ունի իւր երկասիրութեան ճակատին դնել քաղ-
ցրաբան Եղիշէի «այլ ես ինքնին ի տեղւոջն պատահեցի և տեսի» բայց
այդ տեսութիւնը շատ հարեանցի է եղել որով և շատ անգամ ի կարծ
ընդոստուցեալ՝ և ի լուր զարթուցեալ, ում կամեցել՝ գովել ներբողել
է, ում կամեցել՝ վատարանել և հեգնելէ. Սրատես և ուշիմ ճանապարհորդը
իւր ուղեգրութեան մէջ է առել անխտիր իւր բոլոր տեսածն ու լսածը՝ և
իրան պատահած բոլոր դէպքերը, առանց մանրամասնաբար ուսումնասիրելու
և տեղեկանալու իսկութեան. և այսպէս շատ անգամ հակասութեան մէջ է
ընկնում: Մարդ գիրքը կարդալիս կարծում է հեղինակին եւ Բանաստեղծ. եւ
Քիչասան եւ Զեփօս եւ Պարսեան եւ Բաղդադ եւ Լեւոն եւ Լեւոնիկ: Եւ որով-
հետեւ գիրքը իւր մէջ բովանդակում է այսպիսի յատկութիւններ, որչափ և
այդ յատկութիւնները անորոշ լինէին՝ այնու ամենայնիւ նպաստում են
անձանձրոյթ ընթերցանութեան:

Պ. Արամեանց զարդարուն և ճոխ ոճով է գրում. խրթնութիւններ, օտար

լեզուների ազդեցութիւն հազիւ է նշմարվում նորա գրութեան մէջ. Աթէ
Պ. Արամեան չըշտապէր իւր տպաւորութիւնները իսկոյն հրատարակել, այլ
մշակէր որքան կարելի է, աւելորդութիւնները յապաւելով իսկ պակասները
լրացնելով, շատ աւելի արժէք կունենար իւր վաստակը:

Կարդալով Պ. Արամեանցի յօդուածները մարդ զարմանումէ հայ կեանքի
մասին նորա բազմակողմանի տեղեկութեանց համար. մի մարդ, յատուկ
ծառայութեամբ և ընտանիքով բեռնաւորած ո՛րպիսի սէր և հետաքրքրու-
թիւն պէտք է ունենայ շտեմարանելու այնքան բազմակողմանի տեղեկու-
թիւնները և ո՛րպիսի յիշողութիւն՝ մտքում պահելու այնպիսի մանրամաս-
նութիւններ՝ որոնք վաղուց արդէն մոռացած էին:

Պ. Արամեանցին, որ օժտուած է այդ գեղեցիկ ձիրքերով ցանկանու-
մենք կատարեալ յաջողութիւն:

Է. «Երեխաները և նոցա բարեկամները» գործ Օրիորդ Սիւղան Կօրնա-
թարգմանեց Պրանսերէնից Գ. Վաֆեան. տպուած է Թիֆլիզ Յովհաննէս
Մարտիրոսեանցի տպարանում. թուղթը լաւ, տիպը մաքուր և 196 երեսից
բաղկացած մի միջադիր գիրք է. գինն 50 կոպէկ. Ազբիւրի քաժանորդ-
ների համար 40 կոպէկ: Գրքի լեզուն զերծ լինելով օտարոտի դարձուած-
ներից՝ մատչելի է ու իւր նպատակին պատշաճ:

Ը. «Զինուորական կանոնադրութիւն Աովկասի համար» գինն է 30 կո-
պէկ. կազմեց Խ. Մալումեան:

Գրքի նպատակն է զինուորագրութեան անհմուտ կովկասեցի հայերին,
մատչելի կացուցանել զինուորագրութեան վերաբերեալ կանոնները, որպէս
զի նոքա միջոց ունենան զինուորագրութեան մասին իրանց պարտքն
ու իրաւունքը ճանաչել: Եւ որովհետեւ Պ. Խ. Մալումեան բաւական
ժամանակ է որ երեւումէ հայ գրական ասպարիզում, ուրեմն և իրրեւ
վարժ որ հասկանալի և մատչելի լեզուով է թարգմանել զինուորագրու-
թեան վերաբերեալ կանոնները: Գիրքը վաճառվումէ Թիֆլիզում՝ Անտ-
րօնական և ուրիշ գրավաճառանոցներում, Երևանում՝ Պ. Կ. Բաղամեան-
ցի, Բագուում՝ Պ. Շիրազեանցի և Գանձակում՝ Պ. Աղայեանի խանութ-
ներում: Այլ քաղաքացիք այդ գիրքը ստանալու համար պէտքէ զիմն աշ-
խատասիրողին՝ հետեւեալ հասցէով. Тифлисъ Г. Х, Малумянцу, въ редакцію
«Мшакъ»: